

ABLAK

Aleš Debeljak

Csendszótár

1

A dolgok üresek. Nincs bennük semmi. Sikertelen
terv gyümölcsei. Növényzettől zöldellő
vízben ázik a táj. Árnyékkal szegi be a láthatár
vonala. Tele van ürességgel, mindenki rettegi.

Vajon tényleg jázmintea-szagú volna a reggel? De hiszen
mindez nem jelent semmit. Sétádat is folytathatod,
egész a partig, mi sem változik. Amit tekinteted felölelni
képes, egyetlen keserű látomás csupán. Régről ismerős

eseményeket villant benned. Eszed ágában sincs
a dolgoknak helyet találni. Hogyisne, hisz túléltek
képzetedet, reményedet, titkaidat. Dolgok vesznek körül.
Nem is olyan nagy baj. Szilárdak. Léteznek. Csak ők.

Aleš Debeljak 1961-ben született, összehasonlító irodalomtörténetből diplomázott a ljubljanaei egyetemen, majd művészetszociológiából doktorált New Yorkban. Öt esszé- és négy verseskötete jelent meg, ez utóbbiak közül néhány éve a Minute strahu (A félelem percei, 1990). Számos díj jutalmazottja, versei több nyelven olvashatók, angolul kötetei is jelentek meg. Az amerikai irodalom fordítója.

2

Erőtlenül, mint erődítmény, melyet nem fürdet sosem
a láthatár, sőt, még erőtlenebbül: mint például a tó
estében ráncolózó vize, mely sehol sem
csordul túl partjain. Igen, erőtlenül kívánod a halált,

kivársz, kémlsz, lopva veszel levegőt. Mi lesz
már? A gázlónál nem tűnik fel a várt alakzat. Még egy
másodpercre, annak töredékére sem. Túlzás, hogy látunk
s még hallunk is: ha a vízfelszín befogadtad, nincs már mélység,

mint annak a terhes nőnek a mozdulatában, akit
egy reggel az utcán láttál. Hogy mindezt észrevedd,
nem kell más, csak a nehézkedés. Meg a nevek, napok
és éjek, más nemzedékek élete. Túlzás itt minden.

3

Az idő van. Mondd hát ki, ami egyszer kimondatott
már. A félreértések elkerülése végett. Kezdd,
ahol akarod. Jobban úgyse szenvedsz majd, mint most.
Ha egy madár felkap a víz színéről, röptében ott van

zuhanása. Neked, neked sincs vesztenivalód. Amennyit
adsz, annyid marad is. Tudom, ha idegen
nyelvbe menekülsz, hiányozni fog
a testedet szétszálazó csend, hiszen belülről ismered.

Mert csak az ember hal meg, némasága sosem.
Ám a fészükre szálló seregélyek röpte zajos.
Emeld fel kissé hangodat. Beszélj hát!
Mesélj! Oly néma vagy, s mindenki lélegzete leszel.

4

Elég a szóból! Inkább bóbiskolok. Felettem vadludak húznak, bennem száraz köhögés, izzó parázs.

A szél a tetőn fordít egyet a szélkakason. A végén még én maradok. Igazán ideje lenne megfejteni

a csend akusztikáját, e szüntelenül rejtjelezett beszélgetést. Nem leszek többé senki jaja, ámbra-mélyen kristályosodó kiáltás. A csillagok fagyosak, fény gyúl az emberi lakhelyeken. Mindent elönt az éjszaka ultrahangja. Mít várhatok,

mit is adhatok még? Megjegyeztem a testi fájdalom ritmusát, minden reggel evvel kezdődik a világ. Ismerem a képek, a régi írások áltatásait, szeretnék megint magamra maradni. Utcára tett csecsemő, sikoltok.

5

Borzongás és kétségbeesés fog el: minden dolognak itt a szobádban, de bárhol máshol is, minden dolognak neve van. Szédület tölti ki napjaidat, nézed mozdulatlanul a tévé zavaros képernyőjét, az üres udvarokat,

a könyvek és lemezek gerincét, a keskeny lépcsőt: fenn komor ég ismétli a kétségbeesést kék, feszes ablaküveg-hártyán, pocsolya színén. Felhők foszlott, mit sem érő alakja, kevéske szerelem! Nem is hiszed, milyen bátortalanul siklasz

a mozdulatlan dolgokon át, ajkaddal tapogatva. Véred lüktetése nem veri fel a csendet, csak te szenvedsz. Nem akarsz lenni, ami vagy: nélküled létező dolgok valósága, akár a fájdalom. Nekik már halott vagy, mint az elfoszlott rózsza.

6

Alig látható levegő-rezdülés, mimóza-mezők,
egy gyökérdarab bódító illata, a lány kezében
magasra tartott lámpa parázstartója: miféle neszt hall
félárnyékban félig enyésző fejéhez közeledni?

Hideg verejték önti el homlokát, és tágra nyílt szemébe
csordul. Éget a sós folyadék. Tekintete elsötétül. Csend,
mind nagyobb halomban. Elszáradt füvek gyullandnak
meg a talpa alatt. Most feledheti el a boldog napokat.

Ajkáról sem olvashatod le a benne gyülemelő
fájdalom száraz nyomát. A föld forog még,
meglehet, semmi se történt. Az erdő hallgat, minden út öelötte.
Csendesen áll, hallgatja, hogy visszazngzik az üresség.

7

Nedves kátrány. És nyugalom, ásványok örök, rejtett
futása a völgyek, a hegy belsejében. Idegen ő, szenttelenül
nyugodt, mint messzi északi erdőkben a zuzmó.
Örökké tartó, köznapi beszélgetés. Mely mindössze

négy vagy öt szóból áll. Csak egy szerelmes ének
tudja elhessegetni. - A foszforeszkáló óralap ragyog.
Erőtlen séged dátuma. Jó ideje érzed, hogy nem tudod
majd lefordítani, nincs rá jó szó. - Ha el tudnál képzelni

nyelvet ige nélkül, tovább élnél talán. Levethetnéd a szökevény idő
terhét a kimondhatatlan surrogásban. Koponyádban ezért
s még ezer más okból kifolyólag felforr majd a velő. Jéggé dermed az
arc.

Retinádon vakfoltként Moby Dick marad csupán.

(Lackfi János fordítása)